

„ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, ЩО
ПОВ'ЯЗАНІ З МОЖЛИВИМИ
ТЕРОРИСТИЧНИМИ ПРОЯВАМИ”

1. ПОДІЛ ТЕРОРИСТИЧНИХ ПРОЯВІВ ЗА НАПРЯМКАМИ ВИНИКНЕННЯ

СОЦІАЛЬНИЙ

НАЦІОНАЛЬНИЙ

РЕЛІГІЙНИЙ

СВІТОГЛЯДНИЙ

КРИМІНАЛЬНИЙ

ТЕЛЕФОННИЙ

ПОШТОВИЙ

Т

Е

Р

О

Р

И

З

М

ЯДЕРНИЙ

ХІМІЧНИЙ

БІОЛОГІЧНИЙ

ТЕХНОГЕННИЙ

КОМП'ЮТЕРНИЙ

ЕЛЕКТРОМАГНІТНИЙ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ

ЗА ПРИЧИНАМИ ВИНИКНЕННЯ ТЕРОРИЗМ ПОДІЛЯЄТЬСЯ
НА ТАКІ ВИДИ:

**СОЦІАЛЬНИЙ (ІДЕОЛОГІЧНИЙ)
ТЕРОРИЗМ**, який має на меті корінну або
часткову зміну економічного чи політичного
устрою власної країни.

Прикладом можуть бути – італійські „червоні
бригади”, що „борються проти господарів і
тих, хто їм служить”.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕРОРИЗМ, який здійснюється за етнічною ознакою та включає організації сепаратистського плану, що мають на меті боротьбу проти економічного та політичного диктату національних держав і монополій.

Прикладом можуть бути акції чеченських бойовиків у Москві та Владикавказі, баскських екстремістів в Іспанії, ірланських бойовиків у Великій Британії.

РЕЛІГІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ, який виникає у випадках, коли релігійна самосвідомість стає визначальною в політичному протистоянні. Він поділяється на фундаменталістський (ісламський) та сектантський.

Цьому виду прояву тероризму притаманні:

Фанатизм (від латинського *fanum* – „жертвник”) – означає насамперед всього непорушну прихильність суб’єкту певним переконанням, які знаходять вираз у всій його діяльності, вкрай загостреній нестерпності до будь яких інших поглядів.

Фундаменталізм – різновид релігійного фанатизму в самому загальному вигляді є прагнення протистояти модернізації, прихильність старим фундаментальним цінностям, структурам, способам організації життя, зародкам віри. В сучасному світі розуміння „фундаменталізм” має асоціацію з ісламом.

Ваххабизм – проява ісламського фундаменталізму. Зародився він в Саудівській Аравії на початку XVIII сторіччя. Його засновником був богослов Мухаммед ибн Абдель Ваххай. Ваххабизм – це заперечення всього нового, прогресивного.

СВІТОГЛЯДНИЙ ТЕРОРИЗМ – мотивом якого є принципова незгода з панівними нормами та стосунками в суспільстві (наприклад, з будівництвом ядерних об'єктів, вбивством тварин, забрудненням навколишнього середовища, явищами глобалізації). Яскравим прикладом цього виду тероризму є широкомасштабна терористична операція 11 вересня 2001 року, коли декілька пасажирських літаків, одночасно захоплених у повітрі терористами, таранили об'єкти, які вважалися символами економічної військово-політичної могутності США – Всесвітній торговий центр і Пентагон.

КРИМІНАЛЬНИЙ ТЕРОРИЗМ – який має особливий вплив під час проведення суспільно-економічних перетворень, змін у законодавстві.

Цей вид тероризму характерний і для України, де є випадки вбивств кримінальними угрупованнями своїх конкурентів.

ТЕЛЕФОННЕ ХУЛІГАНСТВО, яке іноді можна розглядати і як форму тероризму. В більшості випадків цим, від нічого робити займаються підлітки, проте це також можуть бути колеги по роботі, конкуренти по бізнесу чи просто хворі люди, що мають на меті вивести вас із стану психологічної рівноваги.

Якщо ви відчули, що вам дзвонять зі злими намірами, зберігайте спокій і не видавайте своїх емоцій і той хто дзвонить, чекає від вас саме емоційної відповіді. Не підтримуйте розмову і відразу кладіть трубку. Якщо дзвінок має явно загрозливий характер або аналогічні дзвінки повторюються, повідомте про це міліцію. Якщо у вас встановлений автовідповідач, не вказуйте в повідомленні ваше ім'я і номер телефону, а також, що ви у відпустці або відрядженні.

В сучасному житті ми маємо можливість зіткнутися із телефонним тероризмом або його наслідками. Телефонні погрози стосуються, як правило, місць великого скупчення людей, коли повідомляється про ніби то мінування вокзалів, кінотеатрів, адміністративних будинків, шкіл і т.д.

Телефонне хуліганство і телефонний тероризм є злочинами, за які передбачено кримінальну відповідальність. Зокрема, згідно з Кримінальним кодексом України за такі витівки можна отримати штраф у розмірі 17000 грн., або обмеженні волі на строк до 5-ти років.

Як піймати або вирахувати зловмисника?

За останніми науковими дослідженнями голосу в фоноскопичних лабораторіях навіть за незначними записаними фразами можуть встановити стать, вік, вагу, стан здоров'я, регіон проживання, національність тощо.

За неповнолітніх платити доведеться батькам, про що варто пам'ятати і дорослим і дітям. Цих даних вистачає для того, щоб встановити особистість жартівника, який у подальшому заплатить і за проведення такої досить дорогої (до 5000 дол.) експертизи.

У наш час для вчинення замаху на жертву злочинці іноді вдаються до послуг пошти, що класифікується як **ПОШТОВИЙ ТЕРОР**.

Яскравими прикладами цього були випадки в США, коли поштою надсилались вибухівка або листи, заражені спорами сибірської виразки.

Для терористичних актів використовуються бандеролі, посилки, листи.

Вибухові пристрої, що закладають злочинці в поштові відправлення, можуть бути:

МИГТЄВОЇ ДІЇ або **УПОВІЛЬНЕНОЇ ДІЇ**

Які спрацьовують при:

- натисканні
- ударі
- проколюванні
- знятті навантаження
- просвічуванні яскравим світлом
- руйнуванні елементів конструкції

Після закінчення визначеного терміну або негайно викликають вибух, - або приводяться у бойовий стан.

Після цього спрацювання відбувається миттєво навіть у випадку легкого дотику до нього.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРИ ПОШТОВОМУ ТЕРОРИЗМІ.

Перелік ознак, які відрізняють смертоносні поштові відправлення від звичайних.

1. Доставка поштових відправлень не встановленим способом, або просто підкиданні, про що свідчать відсутність поштових марок, штемпелів.
2. Незнайомий для вас відправник пошти.
3. Наявність грифів „особисто в руки”, „вручити особисто”, „таємно”.
4. Незвичні вага, форма або розміри поштових відправлень або їх явне саморобне упакування.
5. Маслянисті плями або специфічний запах відправлення, виявлення в ньому на дотик сторонніх предметів (порошку, дроту і т. ін.).
6. Надмірне використання засобів скріплення за допомогою липкої стрічки, багаторазового обв'язування шнуром, тощо.

Якщо ви отримали таке поштове відправлення, то потрібно негайно припинити будь які маніпуляції з ним, покласти його в місце далі від прямих сонячних променів, джерел тепла або вологи і якомога швидше сповістити про цей випадок правоохоронні органи.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТЕРОРИЗМ – виникає порочне коло, в якому прибуток від експлуатації природних ресурсів фінансує тероризм, а терористи забезпечують широкий доступ фінансуючій стороні до цих ресурсів. Таким чином, природні багатства країни стають лихом для цієї держави або регіону.

ТЕХНОГЕННИЙ ТЕРОРИЗМ —

проведення терористичних актів на підприємствах в результаті чого створюється загроза для життя та здоров'я населення або виникають значні екологічні наслідки за рахунок дії вторинних факторів ураження. Для України актуальність цієї проблеми значна у зв'язку з тим, що в країні функціонують тисячі ПНО.

ХІМІЧНИЙ ТЕРОРИЗМ, здійснення якого пов'язане із застосуванням хімічно небезпечних речовин. Прикладом такого тероризму є застосування отруйної речовини типу „зарин” в токійському метро членами японської релігійної екстремістської секти „Аум-Сінріке” в 1994 році. В результаті цього загинуло 12 осіб і близько 5,5 тис. отримали отруєння різних ступенів важкості. В 1995 році в США, внаслідок терористичного акту з використанням суміші вибухівки та нітрату амонію, загинуло 168 осіб.

Велику загрозу для людства в сучасних умовах несе, **БІОЛОГІЧНИЙ ТЕРОРИЗМ**, який може бути спричинений розповсюдженням або загрозою застосування хворобливих біологічних мікроорганізмів і речовин. (США 2001 р. – збудники сибірської виразки – загинуло 5 і постраждало 1000 людей).

Існує велика ймовірність застосування для проведення терористичних актів засобів біологічної зброї, великі запаси якої накопичені в багатьох державах.

На думку фахівців, у наш час не виключена
можливість здійснення
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ТЕРОРИЗМУ.

При цьому можливе зараження як
сільськогосподарських рослин, так і тварин.
Агентами ураження зернової продукції та картоплі є
грибкові патогенні культури. Вони викликають
фітофтороз картоплі та різні захворювання
культурних злаків. Фітофтороз картоплі знищує
рослини за два тижні.

Агенти ураження домашніх тварин і птиці -
знижує продовольче забезпечення населення,
знищує худобу.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ – полягає у здійсненні такого насильницького пропагандистського впливу на психіку, котрий не залишає для людини можливостей критичної оцінки відверто тенденційної інформації. При цьому для розповсюдження інформації використовуються як офіційні ЗМІ, так і поширення всілякого роду чуток.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ АБО КІБЕРТЕРОРИЗМ – який став реальним і небезпечним явищем.

Основним напрямком реалізації такого тероризму в сучасних умовах є програмно-математичний вплив на комп'ютерні мережі та системи. **Засобами такого впливу є:**

1. „Побічні бомби” – розробляються як приховані керовані програми, що повинні за певним сигналом у визначений час приводиться в дію, знищувати чи спотворювати інформацію в комп'ютерній системі й таким чином забороняти доступ до важливих інформаційних ресурсів або дезорганізовувати роботу технічних засобів управління.

2. Комп'ютерні віруси, які являють собою спеціалізовані програмні продукти, що здатні відтворювати „логічні бомби”, маючи при цьому ще більшу руйнівну силу та здатність впроваджувати їх дистанційно в комп'ютерній мережі. Водночас віруси здатні самостійно розмножуватись, тобто копіювати себе на магнітних носіях.

3. Програмні продукти типу „троянський кінь” – це програми впровадження яких дозволяє здійснювати несанкціонований доступ до інформаційного масиву для здобуття інформації.

4. Навмисно створені та приховані від звичайного користувача інтерорейси для входу в систему. Вони, як правило, свідомо вводяться в програмне забезпечення розробниками з корисною чи підривнодеверсійною метою.

ЕЛЕКТРОМАГНІТНИЙ ТЕРОРИЗМ – використання малогабаритних електротехнічних пристроїв для створення електромагнітного випромінювання та полів високої напруги з метою впливу на конкретні автоматизовані системи управління, внаслідок чого виникає дезорганізація їхньої роботи або повне виведення з ладу.

Це новий, досить небезпечний вид тероризму, оскільки має можливість таємно впливати на функціонування систем державного та воєнного управління й управління найважливішими сферами людської діяльності, наприклад, такими як транспорт, енергетика й інші важливі об'єкти інфраструктури міст, промисловості та енергетики.

З погляду можливості виникнення радіаційно небезпечних надзвичайних ситуацій дуже актуальною є можливість здійснення **ЯДЕРНОГО ТЕРОРИЗМУ**.

Це дуже небезпечно як для України, так і для багатьох країн з розвинутою ядерною енергетикою.

Основні реальні загрози виникнення радіаційно небезпечних ситуацій.

Приведення в дію вибухового пристрою чи інша диверсія на радіаційно небезпечному об'єкті, що може призвести до руйнування елементів ядерного циклу та розповсюдження радіоактивних речовин у навколишньому середовищі.

Використання радіоактивних речовин (цезій-137, плутоній, кобальт-60 тощо) в широкомасштабних актах шляхом їх розпорошення у вигляді аерозолів чи розчинів, внаслідок чого можливе радіоактивне забруднення місцевості.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОВЕДІНКИ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ ТЕРОРИСТАМИ ЗАРУЧНИКІВ.

Водночас не слід забувати, що головним завданням терористів є не розправа із заручниками, а тиск, під загрозою цієї розправи, на органи влади зробити те, що вони вимагають. Тому, якщо вас захопили злочинці як заручника і ваше життя та здоров'я перебувають у небезпеці, варто пам'ятати ось що:

- намагайтесь бути розважливими, спокійними, якомога миролюбнішими, не піддівайте себе зайвому ризику;
- якщо злочинці перебувають у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, то намагайтесь максимально обмежити всілякі контакти з ними, оскільки їхні дії можуть бути непередбаченими;
- не посилюйте агресивність злочинців непокорою, лайкою, зайвим опором, оскільки перевага вил у таких випадках складається не вашу користь;
- виконуйте вимоги терористів, не створюючи конфліктних ситуацій, запитуйте дозволу переміститись, сходити в туалет, відкрити сумочку і т.д.;
- уникайте будь яких дискусій, особливо політичних, зі злочинцями, будьте насамперед уважними слухачами;

- з першої ж нагоди намагайтесь повідомити про своє місцезнаходження рідним чи в міліцію;
- зберігайте свою гідність і нічого не просіть;
- якщо ви тривалий час перебуваєте разом зі злочинцями, постарайтесь встановити з ними контакт, викликати гуманні почуття завести розмову, не наводячи їх на думку, що ви хочете щось довідатися;
- намагайтесь запам'ятовувати будь яку інформацію (вік, зріст, голос, манеру розмовляти, звички, тощо) про злочинців, яка в майбутньому допоможе встановити їхнє місцезнаходження;
- не дозволяйте собі падати духом, використовуйте будь яку можливість поговорити з самим собою про свої надії і бажання, проблеми, що трапляються в житті, намагайтесь заспокоюватись і розслаблятись за допомогою медитації, читайте різні тексти, виконуйте вправи для розуму, намагайтесь згадати вірша – усе це є найефективнішим захистом від апатії і депресії;

- уважно стежте за поведінкою злочинців та їхніми намірами, будьте готові рятуватися втечею, якщо абсолютно впевнені в безпечності такої спроби;
- намагайтесь віднайти найбезпечніше місце у приміщенні, де вас утримують і де можна було б захиститися під час штурму терористів, у разі відсутності такого місця падайте на підлогу при будь-якому шумі або стрілянні;
- при застосуванні спеціальними підрозділами сльозоточивого газу дихайте через мокру тканину, швидко і часто моргайте, викликаючи сльози;
- під час штурму в жодному разі не беріть зброї терористів, щоб не постраждали від штурмовиків, які не мають змоги розрізнити, хто терорист, а хто заручник, і стріляють по озброєних людях;
- при звільненні виходьте якомога швидше, речі залишайте там, де вони лежать, оскільки там можливі вибух або пожежа, беззастережно виконуйте команди групи захоплення.

3. ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ, ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ, ВАРІАНТИ ЗАСТОСУВАННЯ.

Найбільш розповсюдженими проявами тероризму є терористичні акти з використання вибухових пристроїв (ВП).

Залежно від способу виготовлення, ВП можуть бути: саморобними, промислового виготовлення та комбінованими. За терміном вибуху ВП поділяються на: ВП миттєвої та уповільненої дії. Для приведення в дію ВП можуть використовуватися різні способи підриву: механічний, електричний, по радіо; вібраційний; тепловий; акустичний тощо. Крім того, у деяких ВП може використовуватись комбінований спосіб підриву.

У саморобних ВП у якості ВР частіше за все використовуються бризантні вибухові речовини. Серед них для здійснення терористичних актів широко застосовують тротил і пластит-4, останній із яких являє суміш 80% гексогену та 20% нейтрального пластифікату. За вибуховою потужністю пластит-4 в 1,5 рази перевищує тротил. Крім того, для виготовлення ВР може використовуватись аміачна селітра з алюмінієвою пудрою, нітрогліцерин тощо. В якості елементів ураження в саморобних ВП використовуються металеві кульки шарикопідшипників, цвяхи, шурупи, гайки, болти, металеві обрізки тощо.

ВП миттєвої дії, які приводяться в дію механічним способом, спрацьовують при натискуванні, ударі, знятті навантаження, виникненні вібрації та ін. ВМ вибухового пристрою з електричним підривом складається із батарейки, електродетонатора та вимикача. В якості вимикача часто використовуються звичайні прищіпки з контактами.

ВП можуть маскуватися під пакети, портфелі, валізи, банки для пива, дитячі іграшки, пакунки і картонні коробки різного призначення, поштові відправлення та ін. У середині 90-х років у Москві за допомогою ВП було вбито відомого журналіста Дмитра Холодова. ВП був розташований у „дипломаті”. Підриг ВП здійснено механічним способом, за допомогою пристрою розвантажувальної дії. У багатьох випадках міни з такими пристроями спрацьовують при відчиненні дверей, розриві проводу, мотузки тощо.

Посилання на сайти з матеріалами з Цивільного захисту

- <https://drive.com/file/d/0B0UBdcpw3tAudGh3N0JuTIRMVmM/view?usp=sharing>

- <https://nmc-rivne.ucoz.ua/>

The background is a solid teal color. In the center, there is a faint, semi-transparent silhouette of two hands shaking, symbolizing agreement or partnership. The text is centered over this image.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ.